

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ІСТОРІЇ

При оцінюванні навчальних досягнень з історії враховується:

- рівень оволодіння історичними знаннями; знання хронологічних меж періодів, найважливіших історичних подій і процесів; визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- рівень умінь групування (класифікації) фактів за вказаною ознакою, розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями;
- рівень оволодіння практичними вміннями й навичками роботи з історичними джерелами; обґрунтування власного ставлення учня до історичної події, явища, діяча.

Усі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за критеріями, наведеними в таблиці.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) називає одну-дві події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти
	2	Учень (учениця) називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні»; має загальне уявлення про лічбу часу в історії
	3	Учень (учениця) двома-трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом; співвіднести рік зі століттям, століття - з тисячоліттям; має загальне уявлення про історичну карту
II. Середній	4	Учень (учениця) репродуктивно відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті підручника, називаючи одну-дві основні дати; показуючи на карті історико-географічний об'єкт
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює основний зміст навчальної теми, визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати; показувати на історичній карті основні місця подій
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний матеріал теми, давати стисло характеристику історичній постаті, установлювати послідовність подій; користуватись за допомогою вчителя наочними та текстовими джерелами історичної інформації

III. Достатній	7	Учень (учениця) послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, характеризує події (причини, наслідки, значення), виокремлює деякі ознаки явищ і процесів; «читає» історичні карти з допомогою їх легенди; використовує історичні документи як джерело знань
	8	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає правильне визначення історичних понять, аналізує описані історичні факти, порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, встановлює синхронність подій у межах теми; дає словесний опис історичних об'єктів, використовуючи легенду карти
	9	Учень (учениця) оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; синхронізує події в межах курсу, аналізує зміст історичної карти
IV. Високий	10	Учень (учениця) використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки, спираючись на широку джерельну базу; рецензує відповіді учнів; співставляє й систематизує дані історичних карт; синхронізує події вітчизняної та всесвітньої історії
	11	Учень (учениця) володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії
	12	Учень (учениця) системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює її

Плани-схеми для самостійної роботи підручником і додатковою літературою

Як працювати з параграфом підручника

1. Прочитайте весь параграф, щоб скласти загальне уявлення про його зміст.
2. Опрацюйте історичні документи до параграфа. З'ясуйте значення слів і термінів, які вам незрозумілі. Зверніть особливу увагу на виділені дати, імена, поняття, висновки тощо.
3. Складіть розгорнутий план до параграфа — він полегшить підготовку до уроку.
4. Спробуйте пов'язати матеріал параграфа з інформацією, яку ви отримали на уроці.
5. Якщо в тексті є посилання на зміст вивчених раніше параграфів, перегляньте їх.
6. Якщо після опрацювання параграфа у вас виникають питання або ви не згодні з наведеним тлумаченням деяких понять, оцінкою подій тощо, зверніться до додаткової літератури.
7. Для того щоб зрозуміти, чи добре ви засвоїли матеріал параграфа, спробуйте викласти його зміст, не користуючись підручником. Можна переказувати параграф, спершу спираючись на складений план, а потім без нього.
8. Підготуйте відповіді на запитання до параграфа та виконайте завдання,

Як скласти план

1. Уважно прочитайте текст, до якого вам треба скласти план.
2. Виберіть із нього лише той матеріал, який відповідає темі плану.
3. Поділіть текст на логічно завершені частини, знайдіть у кожній із них головну думку, чітко сформулюйте та запишіть її.
4. Дайте назви частинам тексту.
5. Перш ніж записати план у зошит, перевірте, чи всі основні ідеї тексту знайшли в ньому відображення.

Як скласти історичний портрет

1. Напишіть, як відбувалося становлення особистості історичного діяча (діячки).
2. Укажіть ім'я та прізвище історичного діяча (діячки).
3. Де й коли він (вона) народився(-лася)?
4. Де і в яких умовах він (вона) жив(-ла), зростав(-ла), виховувався(-лася)?
5. Як формувалися його (її) погляди?
6. Визначте особисті якості й риси характеру історичного діяча (діячки).
7. Як особисті якості й риси характеру діяча (діячки) впливали на його (її) діяльність?
8. Які з його (її) особистих якостей вам подобаються, а які — ні?

9. Охарактеризуйте діяльність історичного діяча (діячки).
10. Якими були основні заняття, справи його (її) життя?
11. Які успіхи й невдачі його (її) супроводжували?
12. Які верстви населення підтримували його (її) діяльність, а які — ні? Чому?
13. Хто був його (її) однодумцями, а хто — противниками? Чому?
14. Якими були наслідки його (її) діяльності: для сучасників; для нащадків?
15. Висловіть ваше особисте ставлення до історичного діяча (діячки).
16. Які почуття викликає у вас його (її) діяльність? Як ви ставитеся до засобів і методів його (її) діяльності?
17. Обґрунтуйте свою позицію.

Як скласти тези

Тези — коротко сформульовані основні положення статті, есе, повідомлення, доповіді.

1. Прочитайте текст, до якого вам необхідно скласти тези.
2. Поділіть текст на логічно завершені частини та дайте їм назву, тобто складіть план.
3. Знайдіть у тексті основні положення, які коротко розкривають пункти плану, та запишіть їх.

Як порівнювати різноманітні оцінки історичних явищ

1. Визначте сутність кожної оцінки історичної події або явища.
2. Спробуйте з'ясувати, на що спирався автор, даючи свою оцінку, і визначте об'єктивність його висновків.
3. Проаналізуйте наведені аргументи та логіку наведених доказів.
4. Зробіть свій вибір на користь однієї з наведених оцінок і поясніть, чому ви посіли саме таку позицію.

Як скласти повідомлення

1. Прочитайте в підручнику матеріал, за яким вам треба підготувати повідомлення.
2. Доберіть літературу, яка вам знадобиться під час роботи, та опрацюйте її.
3. Складіть план своєї розповіді.
4. За планом запишіть зміст повідомлення або складіть його тези.
5. Продумайте, який ілюстративний матеріал доцільно використати.
6. Під час виступу з повідомленням намагайтеся говорити правильно, чітко й виразно.

Як працювати з історичним документом

1. З'ясуйте походження документа.
2. Хто його автор (авторка)?
3. За яких історичних обставин з'явився документ?
4. Що являє собою документ за змістом і формою (опис історичної події

сучасником (сучасницею) оцінка події дослідником (дослідницею), законодавчий акт тощо)?

5. З'ясуйте, які завдання до документа вам слід виконати і що для цього потрібно (якщо документ і глибити ваші знання про якесь історичне явище, подію чи особу, пригадайте, що вам уже відомо г

6. Прочитайте текст документа, з'ясуйте значення понять і термінів, що містяться в ньому.

7. Спробуйте виконати завдання до документа. Якщо ви не можете цього зробити, уважно й повільно прочитайте текст ще раз, звертаючи увагу на зміст окремих речень.

Як написати есе

Перш ніж написати есе, необхідно:

1. Вивчити відповідний теоретичний матеріал.
2. З'ясувати для себе особливості заявленої теми есе.
3. Продумати, у чому може полягати актуальність теми.
4. Виділити ключову тезу й визначити свою позицію щодо неї.
5. Скласти план у вигляді тез, сформулювати думки та ідеї, що виникли з приводу теми.

Під час написання есе слід дотримуватися таких правил:

1. Написати есе в чорновому варіанті, дотримуючись оптимальної структури.
2. Проаналізувати зміст написаного.
3. Перевірити стиль і грамотність, композиційну побудову есе, логічність і послідовність викладом.
4. Внести необхідні зміни й написати остаточний варіант.

Правила проведення дискусії

Дискусія — обговорення будь-якого суперечливого питання, проблеми, у процесі якого етика різні точки зору.

1. Необхідно критикувати ідеї, а не людей, що їх висловлюють.
2. Мета дискусії полягає не в тому, щоб визначити переможця, а в тому, щоб дійти згоди.
3. Усі учасники дискусії мають бути залучені до обговорення питань.
4. Кожен учасник дискусії має рівні права й можливість висловити свою думку.
5. Виступи відбуваються організовано за дозволом ведучого.
6. Будь-яка точка зору підлягає обговоренню.
7. Упродовж дискусії її учасники під впливом фактів та аргументів можуть змінювати свою позицію
8. Під час дискусії необхідно підбивати проміжні й остаточні підсумки.

Плани-схеми для самостійної роботи підручником і додатковою літературою

Як працювати з параграфом підручника

9. Прочитайте весь параграф, щоб скласти загальне уявлення про його зміст.
10. Опрацюйте історичні документи до параграфа. З'ясуйте значення слів і термінів, які вам незрозумілі. Зверніть особливу увагу на виділені дати, імена, поняття, висновки тощо.
11. Складіть розгорнутий план до параграфа — він полегшить підготовку до уроку.
12. Спробуйте пов'язати матеріал параграфа з інформацією, яку ви отримали на уроці.
13. Якщо в тексті є посилання на зміст вивчених раніше параграфів, перегляньте їх.
14. Якщо після опрацювання параграфа у вас виникають питання або ви не згодні з наведеним тлумаченням деяких понять, оцінкою подій тощо, зверніться до додаткової літератури.
15. Для того щоб зрозуміти, чи добре ви засвоїли матеріал параграфа, спробуйте викласти його зміст, не користуючись підручником. Можна переказувати параграф, спершу спираючись на складений план, а потім без нього.
16. Підготуйте відповіді на запитання до параграфа та виконайте завдання,

Як скласти план

6. Уважно прочитайте текст, до якого вам треба скласти план.
7. Виберіть із нього лише той матеріал, який відповідає темі плану.
8. Поділіть текст на логічно завершені частини, знайдіть у кожній із них головну думку, чітко сформулюйте та запишіть її.
9. Дайте назви частинам тексту.
10. Перш ніж записати план у зошит, перевірте, чи всі основні ідеї тексту знайшли в ньому відображення.

Як скласти історичний портрет

18. Напишіть, як відбувалося становлення особистості історичного діяча (діячки).
19. Укажіть ім'я та прізвище історичного діяча (діячки).
20. Де й коли він (вона) народився(-лася)?
21. Де і в яких умовах він (вона) жив(-ла), зростав(-ла), виховувався(-лася)?
22. Як формувалися його (її) погляди?
23. Визначте особисті якості й риси характеру історичного діяча (діячки).
24. Як особисті якості й риси характеру діяча (діячки) впливали на його (її) діяльність?
25. Які з його (її) особистих якостей вам подобаються, а які — ні?

26. Охарактеризуйте діяльність історичного діяча (діячки).
27. Якими були основні заняття, справи його (її) життя?
28. Які успіхи й невдачі його (її) супроводжували?
29. Які верстви населення підтримували його (її) діяльність, а які — ні? Чому?
30. Хто був його (її) однодумцями, а хто — противниками? Чому?
31. Якими були наслідки його (її) діяльності: для сучасників; для нащадків?
32. Висловіть ваше особисте ставлення до історичного діяча (діячки).
33. Які почуття викликає у вас його (її) діяльність? Як ви ставитеся до засобів і методів його (її) діяльності?
34. Обґрунтуйте свою позицію.

Як скласти тези

Тези — коротко сформульовані основні положення статті, есе, повідомлення, доповіді.

4. Прочитайте текст, до якого вам необхідно скласти тези.
5. Поділіть текст на логічно завершені частини та дайте їм назву, тобто складіть план.
6. Знайдіть у тексті основні положення, які коротко розкривають пункти плану, та запишіть їх.

Як порівнювати різноманітні оцінки історичних явищ

5. Визначте сутність кожної оцінки історичної події або явища.
6. Спробуйте з'ясувати, на що спирався автор, даючи свою оцінку, і визначте об'єктивність його висновків.
7. Проаналізуйте наведені аргументи та логіку наведених доказів.
8. Зробіть свій вибір на користь однієї з наведених оцінок і поясніть, чому ви посіли саме таку позицію.

Як скласти повідомлення

7. Прочитайте в підручнику матеріал, за яким вам треба підготувати повідомлення.
8. Доберіть літературу, яка вам знадобиться під час роботи, та опрацюйте її.
9. Складіть план своєї розповіді.
10. За планом запишіть зміст повідомлення або складіть його тези.
11. Продумайте, який ілюстративний матеріал доцільно використати.
12. Під час виступу з повідомленням намагайтеся говорити правильно, чітко й виразно.

Як працювати з історичним документом

8. З'ясуйте походження документа.
9. Хто його автор (авторка)?
10. За яких історичних обставин з'явився документ?
11. Що являє собою документ за змістом і формою (опис історичної події

сучасником (сучасницею) оцінка події дослідником (дослідницею), законодавчий акт тощо)?

12. З'ясуйте, які завдання до документа вам слід виконати і що для цього потрібно (якщо документ і глибити ваші знання про якесь історичне явище, подію чи особу, пригадайте, що вам уже відомо г

13. Прочитайте текст документа, з'ясуйте значення понять і термінів, що містяться в ньому.

14. Спробуйте виконати завдання до документа. Якщо ви не можете цього зробити, уважно й повільно прочитайте текст ще раз, звертаючи увагу на зміст окремих речень.

Як написати есе

Перш ніж написати есе, необхідно:

6. Вивчити відповідний теоретичний матеріал.

7. З'ясувати для себе особливості заявленої теми есе.

8. Продумати, у чому може полягати актуальність теми.

9. Виділити ключову тезу й визначити свою позицію щодо неї.

10. Скласти план у вигляді тез, сформулювати думки та ідеї, що виникли з приводу теми.

Під час написання есе слід дотримуватися таких правил:

5. Написати есе в чорновому варіанті, дотримуючись оптимальної структури.

6. Проаналізувати зміст написаного.

7. Перевірити стиль і грамотність, композиційну побудову есе, логічність і послідовність викладом.

8. Внести необхідні зміни й написати остаточний варіант.

Правила проведення дискусії

Дискусія — обговорення будь-якого суперечливого питання, проблеми, у процесі якого етика різні точки зору.

9. Необхідно критикувати ідеї, а не людей, що їх висловлюють.

10. Мета дискусії полягає не в тому, щоб визначити переможця, а в тому, щоб дійти згоди.

11. Усі учасники дискусії мають бути залучені до обговорення питань.

12. Кожен учасник дискусії має рівні права й можливість висловити свою думку.

13. Виступи відбуваються організовано за дозволом ведучого.

14. Будь-яка точка зору підлягає обговоренню.

15. Упродовж дискусії її учасники під впливом фактів та аргументів можуть змінювати свою позицію

16. Під час дискусії необхідно підбивати проміжні й остаточні підсумки.